

## Posudek vedoucího diplomové práce

**Název práce:** Zneužití práva na informace  
**Autor práce:** Daniela Čížmariková  
**Autor posudku:** Mgr. František Korbel, Ph. D.

---

### 1. Zadání a cíl práce

Autorka zpracovala atraktivní téma týkající se limitů práva na informace. Již nedlouho po přijetí informačních zákonů, tj. zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále též jen „InfZ“) a zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí (dále též jen „zákon o právu na informace o životním prostředí“), začalo docházet k případům zneužívání práv těmito zákony garantovaných. Zatímco v případě zákona o právu na informace o životním prostředí existovala možnost omezit přístup k informacím v případě žádosti formulované zjevně provokativně nebo obstrukčně již od jeho vzniku, v případě InfZ došlo k přijetí zvláštní legislativní úpravy umožňující odmítnout poskytnutí informace z důvodu zneužití práva až přijetím novelizace v roce 2022.<sup>1</sup>

Předkládaná práce se zaměřuje primárně na úpravu uvedenou v InfZ. Toto omezení přitom není na škodu – zákon o právu na informace o životní prostředí je vůči InfZ úpravou speciální. Úprava zneužití práva na informace po novelizaci je přitom v obou zákonech obdobná.

Práce je logicky členěna – na obecný úvod navazuje pojednání o právu na informace jako takovém, představení institutu zneužití práva se zaměřením na právo na informace, vývoj relevantní judikatury, popis zvoleného legislativního řešení na obranu proti zneužití práva na informace a prakticky zaměřenou část, popisující možné postupy povinných subjektů. Velmi oceňuji stručný, ale dostačující, historický exkurz v rámci relevantních témat.

Za cíl si autorka vytkla poskytnout materiál nejen pro pochopení teoretických aspektů zneužití práva na informace v kontextu InfZ, ale také nabídnout možnosti, jak přistupovat k řešení souvisejících situací v praxi. Cíl vnímám jako pragmaticky vymezený a autorce se dle mého názoru daří jej v rámci práce naplnit s potenciálem dalšího využití v praxi. Zadání a cíl práce proto hodnotím pozitivně.

### 2. Obsahové posouzení

Úvod autorka využívá pouze k velmi stručnému a přehlednému představení cíle i struktury práce.

---

<sup>1</sup> Zákon č. 241/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

V první kapitole autorka propojuje popisuje historický vývoj práva na informace od prvních dokladů o jeho písemném zakotvení (Magna Charta Libertatum z roku 1215) až po Všeobecnou deklaraci lidských práv. Pro kontext čtenáře seznamuje s úpravou práva na informace na úrovni mezinárodního práva i práva EU, kapitolu pak zakončuje úpravou práva na informace v právním řádu ČR – ukotvením práva na informace v Listině základních práv a svobod (dále též jen „Listina“) a InfZ. Ústavněprávní exkurz pomocí rozboru Listiny považuji v kontextu následně rozebíraných principů za velmi vhodný, upozornění na existenci „privilegovaných žadatelů“ pak za přínosný detail. Ocenil bych, pokud by s ním autorka více pracovala v dalším textu, zároveň rozumím tomu, že stanovený rozsah práce toto neumožnil.

Druhá kapitola čtenáři představuje obecný koncept zneužití práva. Od se následně přesouvá ke stručnému představení zneužívání práva na informace. V závěru kapitoly autorka vhodně vysvětluje možné teoretické negativní dopady takového zneužití.

Třetí kapitola věnovaná judikatuře před přijetím novelizace InfZ z roku 2022 nabízí přehled přibližně dvaceti nejdůležitějších soudních rozhodnutí, která souvisejí se zneužitím práva na informace. Vybrané rozsudky Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu a dalších, jsou odpovídající a nabízejí plastický obrázek vývoje judikatury k tématu. Jejich shrnutí je přehledné, jasné a obsahově dostatečné. Praktický je také „soupis“ základních východisek relevantní judikatury na závěr shrnutí kapitoly.

Čtvrtá kapitola představuje novelu InfZ z roku 2022, která v § 11a InfZ zavedla možnost odmítnout poskytnutí informace, pokud je cílem žadatele způsobit nátlak na fyzickou osobu, jíž se týkají požadované informace, nebo způsobit nepřiměřenou zátěž povinného subjektu. Oceňuji na začátku kapitoly historické pojednání, které reflektuje vývoj legislativních snah o zavedení obdobného ustanovení. Za zajímavý považuji postřeh, týkající se nevyužití termínu „zneužití práva“ v přijatém znění § 11a InfZ, kdy autorka předpokládá, že důvodem bylo možné negativní vnímání tohoto termínu z úrovně pravděpodobných adresátů normy. "

Součástí čtvrté kapitoly je rovněž praktické pojednání o dopadech přijaté novely, kdy autorka sama využila úpravy v InfZ a oslovila vybrané povinné subjekty. Celkem se jednalo o 247 respondentů, kteří poskytli odpovědi. Tyto subjekty odmítly v období od 1. 1. 2023 do 31. 5. 2024 celkem 4.478 žádostí, ovšem pouze 76 z nich na základě § 11a InfZ. Byť tato data nemusí být dlouhodobě odpovídající (lze předpokládat tendenci povinných subjektů využívat pro odůvodnění odmítnutí poskytnutí informace primárně důvody, se kterými jsou zvyklí „pracovat“), je jejich získání rozhodně přínosem pro budoucí komparaci. Krom toho velmi oceňuji, že autorka překročila pomyslnou hranici teorie a související postupy poskytování informací v širokém měřítku sama využila. Bez tohoto přístupu by například nezískala odpověď Okresního soudu v Semilech ilustrující originální přístup k aplikaci § 11a InfZ. Tento soud v jednom případě z důvodu uplynutí lhůty 7 dnů nevyužil pro odmítnutí poskytnutí informace úpravu v § 11a InfZ, ale přesto informaci odmítl poskytnout z důvodu zneužití práva. Odkázal přitom na existující judikaturu a uvedl, že výčet v § 11a považuje za demonstrativní. Tuto praktickou část autorka následně doplňuje judikaturou k § 11a InfZ a uvádí dvě relevantní rozhodnutí.

Poslední, pátá kapitola, se v první a druhé části zabývá možnými postupy povinných subjektů pro zjednodušení činnosti při poskytování informací dle InfZ. Za trefné považuji upozornění na možnost spojování žádostí nebo možnost neposkytnutí informací s poukazem na relevantní judikaturu, jako to učinil Okresní soud v Semilech. Třetí část páté kapitoly pak uvádí možnosti obrany proti neposkytnutí informací ze strany povinného subjektu.

Ve stručném závěru autorka shrnuje systematiku práce, a byť nenabízí komplexnější zamyšlení, v kontextu zaměření práce jej lze považovat za dostatečný.

### 3. Formální posouzení

Formální stránku považuji za velmi zdařilou. Text je úhledně a s citem upraven a příjemně se čte. Škoda některých drobných nebo opakujících se formálních chyb (např. chybějící tečky v poznámkách pod čarou), které sice nemají výrazný vliv na kvalitu práce, v rámci čtení ovšem zbytečně odvádějí čtenáře od textu. I přesto považuji formální stránku práce v kontextu jiných prací, se kterými mám možnost se setkat, za nadstandardní.

### 4. Celkové hodnocení práce

Práci hodnotím jako zdařilou a co do kvality nadprůměrnou. Byť práce svým rozsahem nepatří k nejdelším, hodnotím toto jako pozitivum – práce je čtivá, zaměřuje se na podstatné informace a vyhýbá se balastu. Stylově je psána jako typ příručky nebo učebnice. Nezatěžuje zbytečnými odbočkami, a přestože že obsahuje poctivý a rozsáhlý citační aparát, nepůsobí uměle akademicky a je přístupná i nezasvěcenému čtenáři. Osobně přesně takovýto styl psaní považuji v rámci diplomových prací za smysluplný. Považuji za vhodné, aby partnerka zvážila publikaci některých jejích částí, případně i pokračování ve zkoumání tohoto tématu formou navazující rigorózní či disertační práce. Práci navrhuji hodnotit stupněm výborně.

V Praze dne 5. září 2024



..... Mgr. František Korbel, Ph. D.